

Znaczenia pszczoły miodnej na świecie - w gospodarce człowieka i dla środowiska.

Konferencja pn. „Ochrona owadów zapylających warunkiem zachowania ekosystemów i produkcji żywności”

DOFINANSOWANE W RAMACH MECHANIZMU
FINANSOWEGO EUROPEJSKIEGO OBSZARU
GOSPODARCZEGO 2009-2014
PROJEKT „PSZCZOŁY PROSZĄ O POMOC – KAMPANIA
NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA ŻYCIA PSZCZÓŁ I
INNYCH OWADÓW ZAPYLAJĄCYCH”

Definicja „pszczoły”

Pszczoły - owady należące do nadrodziny *Apoidea*, które wykazują bardzo ścisły związek z roślinami kwitnącymi, z których kwiatów pozyskują pyłek i nektar, będący ich podstawowym (często jedynym) pokarmem. Swoje larwy także karmią mieszaniną nektaru i pyłku - dodatkowo mogą je karmić mleczkiem pszczelim - specjalną wydzieliną gruczołów gardzielowych.

Bogactwo apifauny w Polsce

- W Polsce żyją ok. 474 gatunki i podgatunki pszczoł należące do nadrodziny *Apoidea* - podzielonych na 52 rodzaje.
- Około 10% gatunków pszczoł wykazuje pewne zróżnicowanie stopnia rozwoju socjalnego.
- Tylko dwa rodzaje zaliczane są do pszczoł właściwie społecznych: pszczoła (*Apis*) i trzmiel (*Bombus*).
- Pozostałe rodzaje to pszczoły samotnicze - funkcjonują pojedyncze samice (oprócz okresu kopulacyjnego).

Różnorodność pszczół w Polsce

Colletes daviesanus

Megachile rotundata

Anthophora plagiata

Różnorodność pszczół w Polsce

Pszczola z rodziny smuklikowatych (*Halictidae*)

Andrena fulva sp.

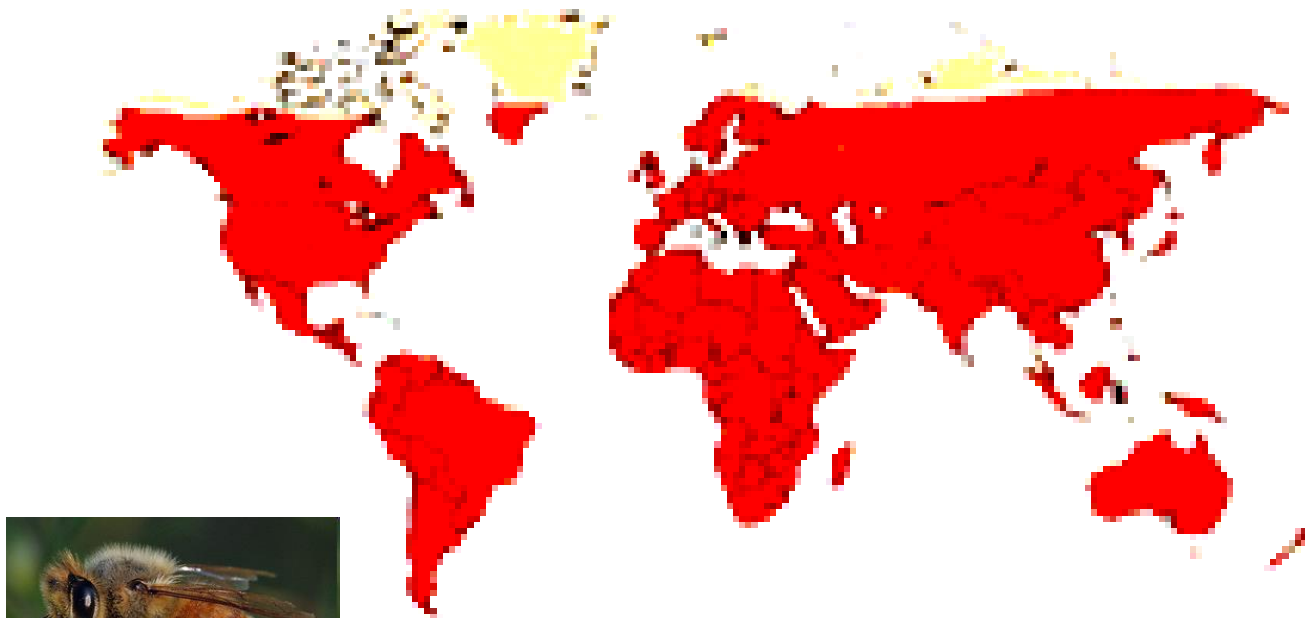

Apis mellifera

Bombus terrestris

Zasięg występowania pszczoły miodnej

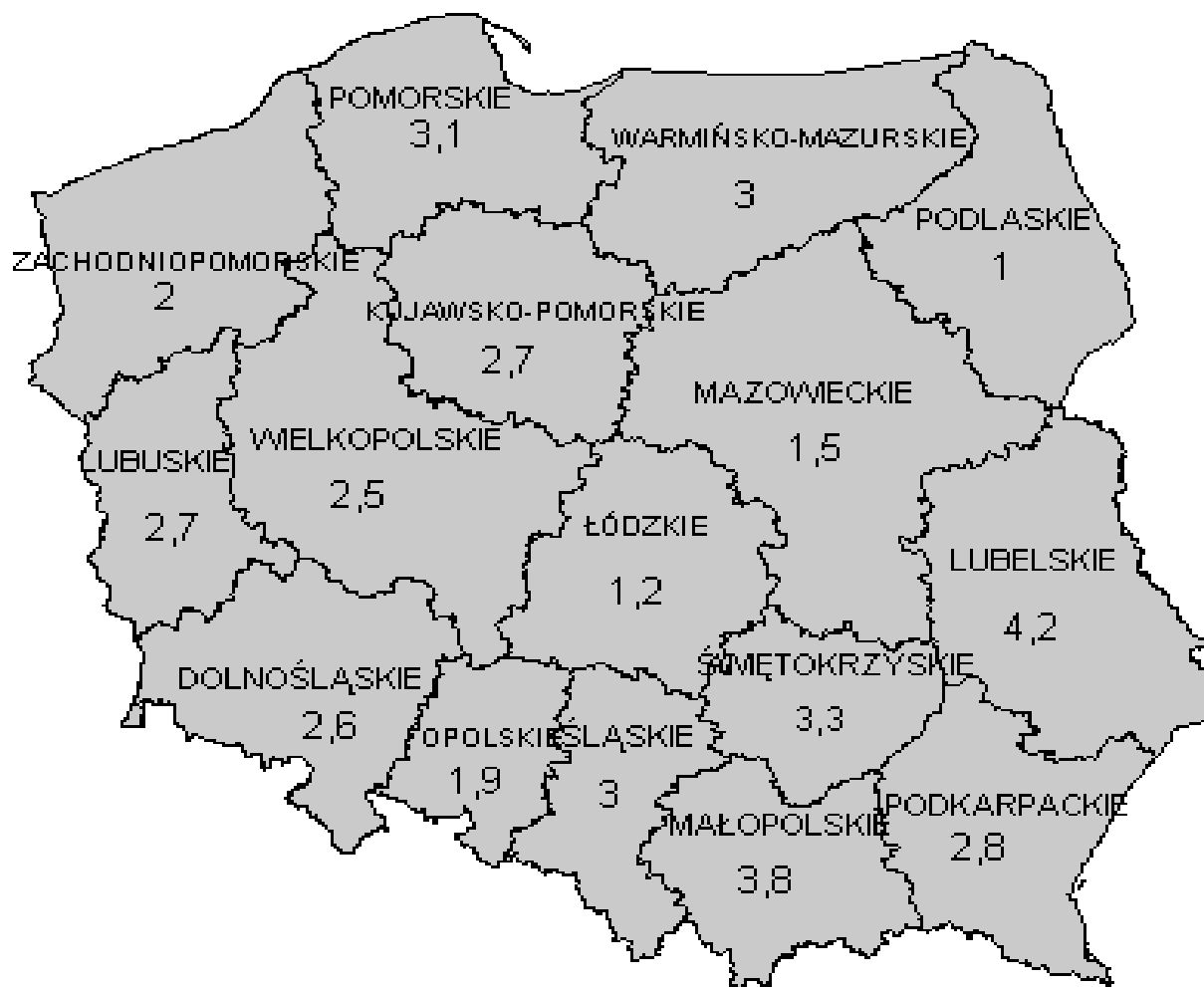

Populacja pszczoły miodnej na świecie

- Na świecie żyje ok. 200 mln rodzin pszczoły miodnej.
- Około 100 mln znajduje się pod opieką człowieka (w chowie celowym).

Pokrycie obszaru kraju rodzinami pszczoły miodnej - napszczelenie

Struktura pszczelarstwa w Polsce

- do 5 rodzin pszczelich – ok. 9 %
- 6-10 rodzin pszczelich – ok. 23 %
- 11-20 rodzin pszczelich – ok. 26 %
- 21-50 rodzin pszczelich – ok. 28 %
- 51-80 rodzin pszczelich – ok. 12 %
- 80-150 rodzin pszczelich – ok. 4 %
- >150 rodzin - pasieki zawodowe – ok. 0,6 %, czyli ok. 165 pasiek.

Ok. 83% pasiek w Polsce posiada mniej niż 50 rodzin pszczelich.

Po co nam pszczoła miodna?!

"Jedyny powód, żeby być pszczołą to ten,
żeby robić miód.

A jedyny powód robienia miodu to ten,
żebym ja go jadł."

- mawiał Kubuś Puchatek

Albert Einstein (1920 r.):

„Pszczoła jest podstawą życia na Ziemi, a gdy nie ma pszczół, nie ma też pożywienia dla człowieka.

Jeżeli wyginą pszczoły, ludzkość przeżyje jeszcze tylko cztery lata!”

Czy to prawda ?!

Wartość pracy pszczoły miodnej

Przeliczając na pieniądze, miód i inne produkty pszczele stanowią tylko 1-10% wartości pracy pszczoły miodnej.

Pozostała część dochodu wypracowanego przez pszczołę miodną, to zwyczajka plonów roślin uprawnych:

- w Europie każdego roku wyceniana na kilka do kilkunastu miliardów euro,
- w Polsce ok. 2-3 mld zł,
- na świecie ok. 265 mld euro (Lautenbach i in., 2012).

Jak cenna jest praca pszczół jako zapylaczy?

Dzięki pracy pszczół plony roślin uprawnych wzrastają o 10-200 % (średnio 20-40 %).

Wzrasta nie tylko ilość, ale i jakość plonów!

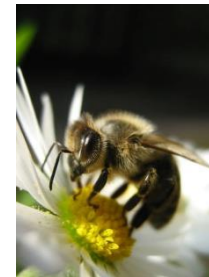
Np. w Stanach Zjednoczonych za zapylenie upraw plantator płaci właścicielowi pasieki:

- w latach 90-tych (XX wieku) – 35 USD,
- w 2013 r. – ponad 150 USD – za wydzierżawienie 1 rodziny pszczelej na 4-6 tygodni.

Niedostatek pszczół spowodował radykalny wzrost ceny za ich pracę.

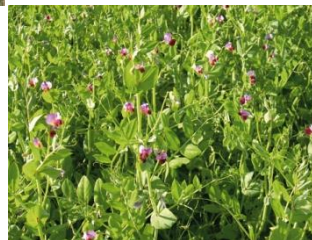
Znaczenie pszczół dla środowiska naturalnego i gospodarki człowieka

- Plonowanie i byt 84% gatunków roślin uprawianych w Europie jest uzależniony od zapylania.
- **Praca pszczół zapewnia 76% produktów żywnościowych przeznaczonych dla ludzi.**
- W Polsce ok. 78% roślin jest owadopylnych, z tego $\frac{3}{4}$ gatunków zapyla pszczoła miodna, resztę zapylają pszczołowate dziko żyjące.
- Od pracy pszczół uzależniony jest byt ogromnej liczby gatunków roślin owadopylnych dziko rosnących (ok. 15 tys.) – dzięki nim mogą rozmnażać się.
- Zapylając rośliny pszczoły zabezpieczają pokarm (nasiona, owoce) olbrzymiej liczbie gatunków zwierząt.

Rośliny, dla których obecność zapylaczy jest korzystna

- rzepak
- rzepik
- gorczyca
- mak
- wyka ozima
- groch siewny
- peluszką
- seradela
- soja
- i inne.

Rośliny, których plon jest uzależniony od zapylaczy

- gryka
- słonecznik
- lucerna
- koniczyna
- esparceta
- sady
- owoce jagodowe (truskawki, maliny, porzeczki, agrest)
- warzywa
- kapusta, marchew, cebula, pietruszka na nasiona
- i inne.

